

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Regvla XXXVIII. Ex eo non debet quis fructum consequi, quod nisus extitit
impugnare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

Amplius, qui dolo possidere desit, tenetur actione in factum ex edicto de alienatione iudicii mutandi causa facta, in id, scilicet, quanti interest actoris, rem alienatam non fuisse, *toto tit. D. & C. De alienat. iud. mutandi causa facta*. Sed id non aliter, quam si reus difficiliorem adversarium sibi substituerit, ut potius actor cum eo litem in-

cipiat & experiatur, *l. 1. cum l. seqq. D. d. tit. De alienat. iud. mut.* Nihilominus & is, in quem res alienata est, recte convenitur rei vindicatione propter dominium, quod sibi actor in re alienata retinuit, *l. unica C. d. tit. De alienat.* Quod enim nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest, *l. id quod nostrum D. hoc tit.*

REGULA XXXVII.

Vtile non debet per inutile vitiari.

HUc refer textum in *cap. 5. Ext. de arbitr. & in cap. Dilatus 19. Ext. De probat.* Et quod a Justiniano discreto constitutum est in donatione, quæ legitimam modum excedit, ut, scilicet, quoad excessum tantum donatio, quæ insinuata non est, vitietur, *in l. Sancimus 14. juncta l. pensit C. De donatio.* Et quod Paulus J.C. respondit de illicitis usuris fortis mixtis, quod usuræ quidem improbatæ sunt, sed non ipsa fors sive contractus principalis, *l. Usuras 10. D. De usuris.* Similiter, ubi illegitimæ usuræ legitimis permixtæ sunt, sustinentur quidem legitimæ, sed detractis superfluis usuris, ex Papiniani responsò, *in l. Pecunia 9. D. d. tit. Quolictet non utamur, & ed quod omnes usuræ ex præscripto SS. Canonum illicitæ sint, tit. De usur. Ext. & in 6.* non tamen inutiliter hæc res accommodatur ad emptionem reddituum sive censuum, quæ à jure Canonico permixta est, *per text. in cap. 1. & cap. 2. De empte in Ext. commun.* Ut si redditus vel census constitutum modum excedat, non in totum vitietur, sed ad justum modum reducat, *arg. d. l. Pecunia. Adde And. Gail lib. 2. Observ. 5.* Quæ omnia & alia ejusdem generis æquitate hujus Reg. nituntur. Semper enim ea interpretatio adhibenda est, ut actus potius valeat, quàm pereat, *l. Quoties in*

actionib. 13. D. De rebus dub. Si tamen utile ab inutili separari possit. Nam quæ separationem non admittunt, in totum vitiantur, ut in exemplo Ulpiani, *in l. 1. §. item quaritur D. De aqua quodid.* Idem est, & si contra formam utilis, inutile admixtum sit; ut in electione Episcopi, ubi ad eam laici admittuntur, *cap. Massana 56. Ext. De elect.* aut si natura utilis adjectionem omnino respuat; veluti in emancipatione, acceptilatione, hæreditatis aditione, datione tutoris, quibus si dies vel conditio adjiciatur, inutiliter fiunt, *l. Actus legitimi 77. D. hoc t. Vide latius quæ infra dicam ad cap. Actus legitimi.* Aut si inutilis adjectio interpretatur id quod alioqui per se utile est, inutiliter fieri ex mente contrahentium, sicut videre est in responsò Martiani J.C. cujus verbâ hæc libet subjicere: *Non solum, inquit Martianus, stipulationes impossibili conditioni applicata nullius momenti sunt, sed etiam ceteri quoque contractus: veluti emptiones, locationes, impossibili conditione interpositâ, a quæ nullius momenti sunt; quia in eare, quæ ex duorum pluriumve consensu agitur, omnium voluntas spectatur. Quorum procul dubio in hujusmodi actu rari cogitatio est, ut nihil agerent, appositâ eâ conditione, quam sciunt esse impossibilem. text. in l. Non solum 30. D. De oblig. & act.*

REGULA XXXVIII.

Ex eo non debet quis fructum consequi, quod nisi extitit impugnate.

EXemplum est: Si quis instrumentum aliquid impugnaverit, non poterit eodem uti pro se, *c. Cum olim 9. Ext. De censib.* Nec is, qui fidem utrimque datam rupit, adversarium suum adigere poterit, ut eam servet, *l. pen. D. De gran. act. l. Cum proponas inser. 21. C. De pact. Frustrâ, inquit alia juris Reg. sibi fidem quis postulat ab eo*

servari, cui fidem à se præstitam servare recusat, c. Frustrâ inf. eod. In testamentis usus hujus Reg. vel præcipue spectatur. Qui enim testamentum falsum aut inofficiosum dixit, non tantum repellitur ab eo, quod in eodem testamento ipsi relictum est; verum etiam si fortè id ipsum consecutus sit, ipsi auferretur & fisco applicatur, *l. Papinian.*

Bbbb 3

8, 5. mo.

2, §, meminisse D, De inoff. test. l. Post legatum §, §, 1, D, De his quibus ut indig. l. Qui falsa 6, C, Ad leg. Corn. de fals. Eo enim ipso, quod quis impugnat fundamentum juris sui, videtur illi tacite renuntiassse, d. c. Cum olim circa fin.

Non tamen idem obtinet, ubi quis non iure factum testamentum coartedit, sed non obtinuit: siquidem non coartetur idem defuncti voluntatem impugnasse, sed de iure testamentari coartedit, d. l. Post legatum §, 1, & l. pen. D, De his quib. ut indig.

aut si necessitate officii coactus quis testamentum alterius oppugnaverit, ut in tutore & curatore, §, si inter Inst. De inoff. testam. l. Adversus 30, §, 1, D, eod. De inoff. testam. l. Cum quadam 26, Cod. de admin. instor.

Adde, huic Reg. locum non esse, ubi quis ante sententiam destitit ab impugnatione; eo quod iura poenitenti & desistenti ignoscant, d. §, meminisse, & l. Alia 8, C. De his quib. ut indig.

REGULA XXXIX.

Cum quid prohibetur, prohibentur omnia, quæ sequuntur ex illo:

Theodosius & Valent. Imp. Nullum enim pactum, inquit, nullam conventionem, nullum contractum inter eos videri volumus subsertum, qui contrahunt, lege contrahere prohibente. Et paucis interjectis: Sed & si quid fuerit subsertum ex eo, vel ob id, quod interdici lege factum est, illud quoque casum atque inutile esse precipimus. Secundum itaque prædictam regulam, quæ ubicumque non servari factum lege prohibente censuimus, certum est nec stipulationem huiusmodi tenere, nec mandatum ullius esse momenti, nec sacramentum admitti, text. in l. Non dubium §, C. De legib. Ratio est in l. Cum principalis D. hoc nostro tit. in cap. Accessorium, infra eod. ubi fustus persequemur.

Et secundum hanc regulam; Si res Ecclesiæ vel minoris 25, annis, non servatâ juris solemnitate vendita, commutata vel donata fuerint, quia contractus non constat, nec dominium ex eadem causa transfertur, cap. Si quis 6, Ext. De reb. Eccles. non alien. l. Lubemus 4, §, sane C. De SS. Ecclesiis l. 4, l. 8, C. De præditi & aliis reb. min.

Necia diversum movere textus l. 2, C. De conditi. ob turp. caus. l. Si ob turpem 8, D. eod. ubi ex con-

tractu turpi & subsequenter nullo, res in accipientem ita transit, ut eius repetitio cesset; quia id accidit propter aliam iuris regulam: In pari delicto vel causa potior est conditio possidentis, c. In pari ins. eod. l. In pari & l. Cum par D. hoc tit. Adeoque turpitudine efficit, ne res data repeti possit, l. 2, & l. 8, D. de conditi. ob turp. caus. Sic & possessio rei à marito donatæ uxori transit in uxorem; non quidem ratione contractus donationis, qui à iure improbatu est, tit. D. & C. De donat. inter vir. & uxor sed ex eo capite, quod maritus uxori rem tradendo, abdicaverit à se possessionem rei, & uxori permissit, l. 1, §, si vir D. De acq. vel omit. poss. siquidem ex se pendet possessio, non verò ex contractu.

Neque impedit textus in l. Multum interest 6, Cod. Si quis alteri vel sibi: ubi ex præcedente contractu emptionis à marito, nomine uxoris perperam inito, dominium transfertur in recipientem, sive is maritus sit, sive uxor. Nam id fit, non tam vigore præcedentis contractus, quam ex novo consensu, qui tempore traditionis tacite intercessisse intelligitur, Barr. ad l. Non dubium, C. De legib.

REGULA XL.

Pluralis locutio, duorum numero est contenta.

Hæc Regula in eisdem verbis extat in l. Vbi numerus 12, D. De testib. Exempla require ex c. Is cui 9, circa fin. De præben. lib. 6, ex can. 61 Hoc quoque, de conserr. dist. 1, ex l. Inter aliam 217, in fine D. De verb. signific. ex l. Liberos 17, §, fin. D. De manumif. testam. Idque idem, quod in obscuris id quod minimum est, sequamur, at supra exposi-

tum est, eod. ad c. In obscuris, Neque enim Reg. nostra ad illas species pertinet, quæ certum numerum testium expressè requirunt; veluti in testamentis, in quibus regulariter septem testes, in codicillis & donationibus causa mortis quique exigunt, l. Hac consultiissima 21, C. De testam. l. nisi circa fin. C. De codicil. l. vlt. C. De donat. caus. mort. & aliis